

6. neděle v mezidobí

VSTUPNÍ ANTIFONA Žl 31,3-4

Popřej mi sluchu, Bože, rychle mě zachraň! Buď mi ochrannou skálou, opevněnou tvrzí k mé záchraně, vždyť ty jsi má skála a má tvrz, pro své jméno mě povedeš a budeš řídit.

Uvedení do bohoslužby A

Kdykoli něco děláme, ani si obvykle neuvědomíme, že k tomu patří i rozhodování mezi dobrem a zlem: udělám to pořádně, nebo to odbudu? Vyřešíme to hádkou nebo s úsměvem? Nejsme otroky zla, ale někdy není nijak lehké se rozhodnout pro to lepší. Nedělní Boží slovo nám k tomuto rozhodování nabízí svou pomoc. Volejme k Pánu Ježíši, aby nám odpustil naše hříchy.

Uvedení do bohoslužby B

Moderní věda a technika dávají člověku pocit moci, ale Boží slovo i dnes mluví dál o malomocném člověku. Zkuste si uvědomit, co všechno dnes činí člověka málo mocným: nejen tělesná choroba, ale i choroba duševní jako sobectví, které jej také vyhání ze společnosti ostatních. Proto začněme svou bohoslužbu tím, že se odřekneme všeho, co je v našem chování mrzoutského a sobeckého, co zaviňuje malomocenství srdce a lidskou samotu.

Nebo:

Každý člověk má svá slabá místa, každý nese skrytá nebo i viditelná zranění. Někdy je zakrýváme a chováme se, jako by nebyla. Chceme-li je uzdravit, je třeba na ně pravdivě pohlédnout; nezastírat, že existují, a k jejich řešení vyhledat pomoc. Přijmout se takoví, jací opravdu jsme a jak nás vidí Bůh. Naším největším problémem je hřích. I ten se snažíme zakrývat a jednáme, jako by se nic zvláštního nedělo. Máme-li být pravdiví před Bohem i před sebou, je třeba odkrýt tajemství našeho nitra a vyhledat uzdravující Boží pohled. Pojmenujeme-li vlastní zlo a budeme-li prosit Boha za odpuštění, budeme uzdraveni. Hříšníky jsme přece všichni.

Uvedení do bohoslužby C

Každá hra má svá pravidla. Každá společnost má své zákony. Boží slovo dnes jedná o základním pravidle Božího království. Hned na začátku prosme za odpuštění toho, co je v našem smýšlení a jednání proti duchu a smýšlení našeho Pána Ježíše.

Nebo:

Čisté srdce otevírá v člověku místo pro Boha a Bůh naše srdce očišťuje. Je tedy třeba setkání s ním ve víře. Čisté srdce nemyslí zle o druhých a nemyslí jen na sebe. Není pyšné. I srdce smutné nad vlastní nedokonalostí a slabostí může být čisté, uzdravujícímu a proměňujícímu Bohu otevřené.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Bože, ty přebýváš v těch, kdo mají čisté a upřímné srdce; dej nám svou milost, ať žijeme tak, abychom byli tvým důstojným příbytkem. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Nejprve tu dnes uslyšíme, jak o lidském rozhodování mezi dobrem a zlem mluví starozákonní prorok Sirachovec. Při naslouchání jeho řeči máme příležitost srovnávat mluvu Starého zákona s hlasem evangelií.

1. ČTENÍ Sir 15,16-21 *Bůh nikomu neporučil, aby byl bezbožný.*

Čtení z knihy Sirachovcovy.

Chceš-li, můžeš plnit přikázání,
je v tvé moci zůstat věrným.
Bůh před tebe položil oheň i vodu,
vztáhni ruku, po čem chceš.
Před každým je život a smrt,
každému dá Bůh to, co kdo bude chtít.
Převelká je moudrost Páně,
je všemohoucí a všechno vidí.
Jeho oči hledí na ty, kdo se ho bojí,
on zná každý lidský skutek.
Nikomu neporučil, aby byl bezbožný,
nikomu nedal dovolení, aby hřešil.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 119,1-2.4-5.17-18.33-34 Odp.: 1b

Odp.: Blaze těm, kdo krácejí v zákoně Hospodinově.

Blaze těm, jejichž cesta je bezúhonná, - kteří krácejí v zákoně Hospodinově. - Blaze těm, kdo dbají na jeho přikázání, - hledají ho celým srdcem.

Odp.

Tys, Hospodine, dal svá nařízení, - aby se jich dbalo svědomitě. - Kéž jsou pevné mé cesty, - abych zachovával tvé příkazy.

Odp.

Prokaž dobro svému služebníku, abych byl živ - a zachovával tvé slovo. -
Otevři mé oči, - ať pozoruji divy tvého zákona.

Odp.

Ukaž mi, Hospodine, cestu svých příkazů, - a budu j i věrně zachovávat. -
Pouč mě, ať zachovám tvůj zákon - a chráním ho celým svým srdcem.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Svatý Pavel srovnává moudrost lidskou s moudrostí Boží. Ta lidská je hrdá na to, že objevuje zákonitosti v přírodě a někdy se při tom tváří, jako by je sama i vynalezla. Autorem přírodních zákonů je však Bůh. Člověk je má objevovat, obdivovat, respektovat a jednat podle nich.

2. ČTENÍ 1 Kor 2,6-20 *Bůh už před věky pro nás předurčil moudrost k naší slávě.*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři a sestry!

Učíme moudrosti, ale jen ty nejpokročilejší. To však není moudrost tohoto světa ani moudrost těch, kdo tento svět ovládají. Jejich moc je už zlomena.

Moudrost, které učíme, je od Boha, plná tajemství a skrytá. Bůh ji už před věky pro nás předurčil k naší slávě. Nikdo z těch, kdo vládou tímto světem, neměl o ní tušení. Protože kdyby o ní něco věděli, nikdy by Pána slávy neukřižovali. Ale - jak stojí v Písmu - my zvěstujeme to, „co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, nač člověk nikdy ani nepomyslel, co všechno Bůh připravil těm, kdo ho milují.“

Nám to Bůh zjevil skrze svého Ducha. Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Srov. Mt 11,25

Aleluja. Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, -
že jsi tajemství Božího království odhalil maličkým. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Pán Ježíš nám dnes v evangeliu ukazuje, jak jeho Nový zákon je naplněním Starého, mojžíšského zákona. Ctnosti křesťana, to nejsou nějaké nadlidské, hrdinské činy, to je každodenní věrné odpovídání na volání Boží lásky.

EVANGELIUM Mt 5,17-37 *Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům; ale já vám říkám.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým učedníkům:

„Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nestane.

Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání - a třeba i to nejmenší - a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký.

Říkám vám: Nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší než spravedlnost učitelů Zákona a farizeů, do nebeského království nevejdete.

Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: ‚Nezabiješ. Kdo by zabil, propadne soudu.‘ Ale já vám říkám: Každý, kdo se na svého bratra hněvá, propadne soudu; kdo svého bratra tupí, propadne veleradě; a kdo ho zatracuje, propadne pekelnému ohni.

Přinášíš-li tedy svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijď a obětuj svůj dar.

Dohodni se rychle se svým protivníkem, dokud jsi s ním na cestě, aby tě tvůj protivník neodevzdal soudci a soudce služebníkovi, a byl bys uvržen do žaláře. Amen, pravím vám: Nevyjdeš odtamtud, dokud nezaplatíš do posledního halíře.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Nezcizoložíš.‘ Ale já vám říkám: Každý, kdo se dívá na ženu se žádostivostí, už s ní zcizoložil ve svém srdci.

Svádí-li tě tvé pravé oko, vyloupni ho a odhoď od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar než aby celé tvoje tělo bylo uvrženo do pekla. A svádí-li tě tvoje pravá ruka, usekni ji a odhoď od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo přišlo do pekla.

Také bylo řečeno: ‚Kdo by se rozváděl se svou ženou, ať jí dá rozlukový list.‘ Ale já vám říkám: Každý, kdo se rozvede se ženou - mimo případ smilstva - uvádí ji do cizoložství, a kdo se ožení s rozvedenou, dopouští se cizoložství.

Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: ‚Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Pánu svou přísahu.‘ Ale já vám říkám: Vůbec nepřísahajte: ani při nebi, protože je to Boží trůn, ani při zemi, protože je to podnož jeho nohou, ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřísahajte, protože ani jediný vlas nemůžeš udělat světlým nebo tmavým.

Ale vaše řeč ať je ano, ano - ne, ne. Co je nad to, je ze zlého.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

V ČEM JE NOVÝ ZÁKON NOVÝ

„Nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší, než spravedlnost učitelů zákona a farizeů, do nebeského království nevejdete.“ Jak máme těmhle výhružným slovům Pána Ježíše rozumět? Vždyť všichni víme, jak usilovně se zákoníci snažili jednat spravedlivě a zachovávat přesně Boží zákony. Pán Ježíš si na ně stěžoval, jak velká břemena lidem ukládají a teď že by Pán kladl ještě větší břemena na nás? Někteří křesťané to tak chápou a jsou stále ustaraní: zda se dost modlí, dost postí, dost sebezapírají. Vyhlásují proto stále nová modlitební tažení a postní akce. To pak Ježíšovo evangelium není zvěst radostná, ale zvěst hrozivá a Ježíšova Církev vypadá jako cosi nadpřirozeného, od čeho je lépe raději se držet dál. Takoví křesťané nepochopili, že přijetí evangelia přináší radostné pozvednutí hlavy a ne strach a znejistění.

Abychom se takového nepochopení evangelia uchránili, měli bychom Ježíšova přikázání nazývat raději výzvy či pozvání k radostnějšímu životu. Všimněme si trochu, jak Ježíšovy výzvy odpovídají základním potřebám lidské existence. Svět kolem nás, protože žije bez Krista, je plný vražd, surovostí a násilností. Celý svět, celou naši společnost naráz změnit nedokážeme. Ale existují už mezi námi malé oázy lásky a pokoje. Existují už taková místa, kde lidé na sebe zlostně nekřičí, kde se neperou, kde se mají rádi. Je to jak závan nebe, když do takového prostředí vstoupíš. Proč by to tak nemohlo být i kolem tebe: lidské mluvení, lidské chování a ochotná spolupráce?

Svět kolem nás, protože žije bez Krista, je plný rozvrácených manželství, dětí, sirotků po živých otcích, plný nenávisti na místě vyčpělé lásky. Všechny rozvrácené rodiny zachránit nedokážeme, ale tu jednu rodinu, tu naši, tu tvou, tu zachránit můžeme. Ovzduší vaší rodiny je ve vaší moci. A je to jako kus nebe na zemi, kde manželé hledají, co je k pokoji, místo toho, aby hledali, co druhému hodit na hlavu. Svět kolem nás, protože žije bez Kristova evangelia, je plný podvodníků a lží. Už ani jejich přísahám nelze věřit, protože nevěří v Boha. Celý svět nepředěláme, ale proč by se nemělo zachovávat osmé Boží přikázání v našem domově, proč by řeč nás, křesťanů, neměla být Ano - Ano, Ne - Ne? Když přijdeš do prostředí, kde si lidé navzájem věří, tam ti zavoní nebeské království. Proč by upřímnost neměla být i mezi námi, křesťany, v našich domovech?

Věřte, že Ježíšovo evangelium, jeho výzvy, nevedou k úzkostlivosti a křečovitému pachtění, ale vedou k radostnému uvolnění. Je to cesta od poměrů zvířecích k poměrům lidským. Kde se objeví jen trochu snahy žít v lásce a svobodě Božích dětí, tam se tvoří červánky nebe, začne růst ostrůvek Božího království. Starý zákon chápal náboženství jako soubor příkazů a zákazů. Tušíte už, v čem Ježíšův Nový zákon je nový, jak Pán Ježíš staré zákony zdokonalil? Z Boží dobroty jsme tu směli dnešnímu evangeliu naslouchat a uvažovat o něm.

Ted' je na nás, abychom se touto ukázanou cestou každé ráno s chutí vydali po cestách našeho života.

VĚTŠÍ SPRAVEDLNOST

Vzpomínáte, jak jsme si tu četli osmero blahoslavenství? Po celý měsíc si zde budeme při bohoslužbě ještě předčítat další úseky Horského kázání Pána Ježíše. V dnešním evangeliu je věta, která má stěžejní důležitost pro pochopení ducha tohoto řádu křesťanského života: „Nebude-li vaše spravedlnost větší, než je spravedlnost zákoníků a farizeů, nevejdete do nebeského království.“ Na první pohled se zdá, že je to požadavek velmi snadný. Kdo by chtěl být farizejem! Komu se neprotiví přetvářka a falešné svatouškovství. Nenápadné vynášení vlastních ctností, povyšování se nad jiné, zkrátka farizejství, jak tomu výrazu běžně rozumíme. Jenže tak jednoduché to není.

Farizeové měli svou představu o spravedlnosti, a to velmi přísnou: Za nic by nevynechali bohoslužby, za nic by nezanedbali půst. Všechny náboženské předpisy zachovávali do puntíku, povinné příspěvky na kostel odváděli precizně. Proto byli ve veřejném mínění váženi a označováni za spravedlivé: Spravedlnost, zákonnost ve všem do puntíku, vše podle zákona. To bylo jejich. A nyní přichází Pán Ježíš a říká, že to vše nestačí. Že naše spravedlnost musí být větší, jinak že Boží království ani neuvidíme. Co tedy? Máme si vymýšlet ještě víc předpisů a příkazů? Farizeové jich prý měli přes dva tisíce! Máme se více postit, být ve všem ještě přehnanější? To by už snad ani nešlo.

Farizeové jsou ve spravedlivém plnění přikázání nepředstižitelní. Ježíšovi tu také jde o něco jiného. Sám na sobě ukázal, jak to myslí. Neptá se, co je povinen pro lidi udělat. Nekalkuloval, zda a jak mu budou lidé za vykoupení vděční. Šel a nasadil za ně celý svůj mladý život zadarmo, prostě z lásky. Pochopil jsi, oč má být naše spravedlnost větší, než ta počtářská: Co jsem povinen, co musím? O ochotnou velkomyslnou lásku, jako byla ta Ježíšova. Kde tohle lidé nepochopí, tam nežijí v Božím království. Kde manželé se mezi sebou denně perou: To je tvá povinnost, ne má! Kde sourozenci se hádají: Ať to udělá brácha! Kde spolupracovníci říkají: Tohle je má povinnost a dál mě nic nezajímá, ať se třeba podnik zboří! Tam všude zahubili ducha Božího království a vytvořili si menší či větší peklo.

Kde lidé pochopí zákon Božího království, tam porozumí i smyslu změn, které v Církvi občas prožíváme. Například postní řád. Je tam mimo jiné, že páteční půst se může naplnit nejen zdrženlivostí od masa, ale čímkoli jiným, co nás stojí oběť, opravdový sebezápor. Kdo nezná dnešní evangelium, mohlo by se mu zdát, že se tu zase cosi z pohodlňuje. Ale kdo ví, že Ježíš chce víc, než jen formální zachování předpisu, ten bude novému řádu rozumět: Půst se neruší. Mění se jen forma, která se už stala příliš snadnou, za formu náročnější. Jen tehdy se postíš, když tě to opravdu stojí nějaký sebezápor, když to opravdu pociťš.

Podobně je tomu i při naší bohoslužbě. Pán Ježíš nám říká: Přinášíš-li svůj dar k oltáři a cestou se rozpomeneš, že máš zlost na bližního, nech svůj dar a jdi se nejprve smířit. Všechna snaha o krásnou liturgii by byla k ničemu, kdyby při ní nebyla vzájemná láska. „Kdo nemá srdce ze zlata, ten ať dělá co dělá, všechno je prázdnota.“ To je ta vyšší spravedlnost Nového zákona, ta větší než zákoníků a farizeů: Neptej se co musíš, co jsi povinen. Ptej se, co můžeš udělat a dělej to rád, s láskou a ochotně. Neboť veselého dárce miluje Bůh.

SMIŘ SE DNES !

„Jdi a smiř se se svým bratrem, sestrou!“ „Udělej to hned, dokud jsi ještě na cestě!“ Jak žiletka ostré jsou tyto příkazy Pána Ježíše. Proč na nás Pán Ježíš tak naléhá? Všichni víme, že jenom ten člověk si žije pěkně, kdo žije ve spokojené rodině. Že jen ten má vydařený život, kdo si se svým okolím dobře rozumí. A žít, to nelze odložit napřesrok. Žijeme dnes, proto i lidová moudrost říká: „Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek.“ Zítra by mohlo být pozdě, ale dnes to ještě jde, dnes jsi ještě se svým bližním na cestě. Máme se smířit. Pro Ježíše je tento příkaz tak důležitý, že jej zahrnul do Otčenáše: „Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme.“ A my proti této výzvě Pána Ježíše v zásadě, v teorii, nemáme námitek. Potíže začínají až při pokusech o její uskutečnění. Tu se ukáže, že ono to není jen tak.

Nikdo z nás totiž neví, jak by se tento kostel vyprázdnil, kdybychom teď doopravdy udělali, co Pán Ježíš říká: „Přinášíš-li svůj dar k oltáři a vzpomeneš si, že tvůj bratr, sestra, má něco proti tobě, nebo ty něco proti bratrovi, sestře, pak se obrať a jdi se napřed smířit se svým bratrem, sestrou. Pak teprve přijď a obětuj svůj dar.“ Kdoví, zda by tu vůbec někdo zůstal. Nikdo z nás také neví, jak by se zachoval ten náš bližní, s nímž jsme se nepohodli. Nebude to brát jako přiznání, že on měl pravdu? Nebude to brát jako projev mé slabosti a tím víc bude na mne dotírat? Bude to považovat za mou prohru a svou výhru? Ne, není to nic lehkého, ani jednoduchého, dozrát k takovému vykročení ke smíru. Musíme počítat i s tím, že krok ke smíru bude nutno udělat znovu a znovu, že napoprvé budeme odmrštěni. Že na cestě ke smíru bude třeba naší velké trpělivosti. Ale copak Pán Bůh nemá velkou trpělivost i s námi?

Kde a proč vznikají lidská nepřátelství? Je to tam, kde každý hledí jen na své vlastní zájmy. Kde se na druhého neohlíží, kde není ochota ustoupit. Takový člověk nedomyšlí, že tak ztrácí víc, než kdyby ustoupil: ztrácí pokojné prostředí, které je jen tam, kde je dobře mně i tobě. Ano, není to nic snadného, tohle vykročení ke smíření. Sami bychom to snad ani nezvládli. Ale copak nemáme na toto smíření zvláštní svátost, svátost smíření, svatou zpověď? Proč tahle svátost hraje v našem životě tak malou roli? Odpověď je jednoduchá: my se chceme smířit s Bohem bez smíru s lidmi. Naše zpověď se podobá jednání manžela, který své ženě dá občas k svátku kytici růží, ale jinak se o ni nestará, jinak na ni nedbá. My to s Bohem děláme také tak. Jednou, dvakrát za rok ve zpovědnici

kytici pokorných slov, ale pak zase na všechno zapomeneme. Zpovědní sliby se nesnažíme uskutečnit.

Cesta ke smíření a k přátelskému vycházení s lidmi kolem nás, ta bude asi u každého jiná. Bude výsledkem našeho uvažování a přemýšlení. Ale jsem přesvědčen, že každému z nás by to mělo stát za pokus. Když se chystáme ke zpovědi, pokusme se napřed smířit s lidmi to, co chceme ve zpovědi smiřovat s Bohem. Manžel, který nemá čas na ženu a na děti, měl by se už týdnů před zpovědí zaučovat do pozornějšího vztahu k rodině. Na spoluzaměstnanci, který nám jde na nervy, bychom měli hledat dobré vlastnosti, aby nám byl snesitelnější. Snad by bylo možné mezi manželi či sourozenci, povědět si navzájem, co komu svědomí vytýká ve vztahu k druhému; dohovorit se, jak vše napravit a zlepšit. To by bylo panečku naplnění příkazu Písma: „Vyznávejte se navzájem ze svých hříchů“ (Jak 5,16) a „Odpouštějte si navzájem.“ (1 Kol 3,13)

Víme, že naše zpovědi zůstávají často neúčinné, že po nich zůstáváme stejní, že se po nich nelepší náš vztah k lidem. Teď jsme si řekli recept na nápravu: jdi a usmíř se s lidmi ještě před zpovědí Bohu. Začni s nápravou hned, jak si chybu uvědomíš. Nečekej, že začneš jinak až po zpovědi. Samotný den zpovědi ať je slavnostním smířením s Bohem a radostným svátkem vzájemného usmíření s lidmi. To by byla krásná a účinná slavnost smíření, kde by náprava předcházela vlastní zpovědi. Já vím, jít za druhým a doznat svou chybu, omluvit se, to jde proti srsti. Snadnější je zapírat, vylhat se, čekat, až druhý udělá ke smíru první krok. Ale dosáhnout pokoje v rodině, mezi lidmi, mít pokojný domov, copak to nestojí za kus sebezapření?

KDO BY SE ROZVÁDĚL SE SVOU ŽENOU

„Ať se muž nerozvádí se svou ženou!“ K tomu vám přečtu kousek dopisu: „Stále jsem si říkala, že to není pravda, co mi pověděla kolegyně z kanceláře, že to nemůže být pravda. Šla jsem si do bytu té slečny zjistit, že to pravda není, když jsi mi zase řekl, že musíš na pár dní odjet. Ale když jsem přicházela k tomu domu, zrovna jsem vás uviděla: Jak jsi hbitě vyskočil z auta, z našeho auta; jak dvorně jsi jí pomáhal vystoupit z vozu; jak se k tobě cestou do domu důvěrně přitulila. To už pak bylo vše jasné: Je to pravda, máš jinou ženu. Stála jsem tam na ulici jako bez ducha, když se nahoře rozsvítilo světlo. Já doufala, pořád ještě doufala, že sejdeš dolů, že vyjdeš ven, že odjedeš. Ale tys nevyšel. Teprve dlouho potom, když v okně zhaslo světlo, ploužila jsem se domů a skládala cestou v mysli, jak napíšu žádost o rozvod.“ Není to ojedinělá situace, v níž se octla pisatelka toho dopisu.

Ročně se u nás podle úřední statistiky rozvádí na tisíce manželství. Většinu rozvodů navrhuje ženy. A dvě třetiny těch rozvodů se týkají mladých manželství kolem tří let po sňatku. Dříve než se mohli vůbec naučit manželskému soužití, manželské lásce, už jsou zase od sebe. Proč se rozvádějí? Soudní statistiky vykazují jako nejčastější příčinu rozvratu mladých manželství: rozdílnost povah,

rozdílnost názorů, brali se tedy dřív, než se znali. Na druhém místě je nevěra, na třetím nechtěné těhotenství, ti začínali známost tím, čím měli vrcholit, od konce. Pak následuje opilství a hrubé zacházení. Všechno to svědčí o jednom: že se mladí berou dříve než jsou dospělí, dříve než se poznají, ukvapeně. A když se jejich očekávání nesplní, neznají zase jiné řešení, než to ukvapené, rozvod. Je to tak správné?

Podíváme-li se, co říká na rozvod Bible, zjistíme, že ve Starém zákoně byl Židům rozvod povolen. Ale jen muž měl právo se rozvést, žena ne! Důvodem k rozvodu mohla být bezdětnost ženy, její cizoložství, nesnášenlivá povaha, ale také i to, že se muži přestala líbit. V tomhle zůstali někteří muži Izraelity dodnes. Pán Ježíš tuto mužskou zvůli v manželství odmítl. Na námitky farizeů, že to Mojžíš dovolil, odpovídá, že ne Boží zákon, ale tvrdost srdce je důvodem rozvodů. V dnešním evangeliu říká Pán Ježíš: „Každý, kdo se rozvede se ženou - mimo případ smilstva - uvádí ji v cizoložství.“ Na základě tohoto výroku uznávají pravoslavní, evangelíci a protestanté všech vyznání manželskou nevěru jako důvod k rozluce manželství s právem uzavřít nový sňatek.

Dnešní občanské zákoníky většiny států připouštějí možnost rozvodu, ale jen jako krajní východisko tam, kde je mezi manžely hluboký a nenapravitelný rozvrat, takže manželství už není schopno plnit svůj vlastní účel. Rozvodový soudce napsal kdysi v novinách takovéto varování: „Rozvod je vždy záležitost krajně nechutná, protože jeho předmětem jsou nejintimnější věci manželského života a soudní řízení je veřejně přístupné komukoli. A tak se mohou přijít popást i zvědaví známí a zlomyslné sousedky. Je třeba volat známé, aby šli svědčit, což jim je nepříjemné, a tak raději říkají, že nic neviděli a neslyšeli. Rozdělení majetku, co s dětmi, to vše jsou problémy nesmírně obtížné a poškození jsou zpravidla všichni: ti co spor vyhráli, i ti, co prohráli. Při rozvodu není vítězů, jen zkrachovaní manželé. A nakonec, v důsledku nedostatku bytů, zůstávají často manželé dál ve společném bytě, takže to, o čem usilovali, rozejít se, se jim stejně nezdaří. Proto by měl být rozvod opravdu až tím posledním, nejkrajnějším prostředkem vyřešení manželské krize.“ Tak to vidí zkušený soudce.

Jak se dívá na rozvod dnešní Církev? V případě trvalého manželského rozvratu Církev uznává rozvod od stolu a lože, tedy právní i osobní rozchod manželů, prostě žití odděleně. Ale i zde Církev radí k co největší trpělivosti. Dát si lhůtu, aby se porouchané vztahy měly čas zhojit, aby si partneři mohli promyslet a uvědomit, kde dělali chyby. Aby poznali, že mimo manželství by to také nebyl jen samý med, aby našli cestu zpět k sobě. „Na rozvod je vždycky času dost,“ to je rada Církve rozváděným manželům. Tento postoj Církve se dosti dobře obráží v závěru dopisu, z něhož jsme si četli na začátku. Ten dopis končí takto:

„Ani ti asi nikdy nepovím, jaká to byla noc, než přišlo dnešní ráno a než jsem dozněla k rozhodnutí, které ti teď chci sdělit. Jeho viditelnou připomínkou mi bude změna, kterou jsem právě udělala v naší ložnici. Sundala jsem ten

obrázek slunečnic, který visel nad našimi postelemi, čas slunečnic je u konce, a pověsila jsem tam starý kříž od maminky, co stál dosud zabalený za skříní. Ten teď visí nad našimi postelemi. Kristus s rukama rozpjatýma, jednou nad mou postelí a druhou nad tou prázdnou vedle. A jsem tu také já, tvá žena. Chci také čekat, jako ten Kristus čekal za skříní, až ho budeme potřebovat. Chci ti dát čas, lhůtu, zda pochopíš a vrátíš se. I sobě chci dát lhůtu. I já potřebuji mnohé pochopit, co jsem dělala špatně. Chci se učit od toho, který teď visí s rozpjatýma rukama, s prázdnou náručí, nad naším lůžkem. Tvá žena.“

Co ta žena vytušila svým srdcem, to Církev ví ze své staleté zkušenosti: mnohé roztržky se zahojí, když je čas na hojení, když se jeden nebo druhý nesplaší. A ví, že když manželé takovou krizi manželství přečkají, je pak jejich vztah hezčí, než byl předtím. Ale sotva zvládnou rozvazování manželé takovou krizi sami. Je lépe poradit se, ale se zkušeným radičem: buď s knězem, který se vyzná, nebo v manželské poradně. Lékaři nám připomínají, že lépe, než nemoci léčit, je jim předcházet. To hlásá Církev trpělivě a vytrvale odedávna: Známost má být dostatečně dlouhá, brát se mají lidé opravdu dospělí, charakterově zralí a ustálení, ne poloděti. Před sňatkem se mají snoubenci dobře seznámit a vyškolit v zásadách života ve dvou, které jsou jiné než u jednotlivce, jiné než platí v kolektivu.

V jedné anketě odpověděla polovina rozvedených, že kdyby bylo možno vrátit vše zpět, už by rozvod neprovedli, ale hledali, jak manželství zachránit. Jenže život není možno vrátit zpět, když zjistíme, že jsme něco zvrátili, a tak je tu otázka, co s těmi, kteří už rozvedení jsou? Co s těmi, kteří už se zase znovu občansky provdali či oženili? Obrátit se k nim zády? Vyvrhnout je ze společenství nás, spravedlivých, hodných zbožných a správných? Sami cítíte, jak ta vlastní chvála skřípe, a jak by takové řešení bylo přesně napříč tomu, co dělal Pán Ježíš s těmi, kteří v životě ztroskotali, co dělal se zatoulanými a ztracenými ovečkami. Těm se Pán Ježíš věnoval se zvláštní láskou, protože cítil, že ti nešťastní zvlášť lásku a podání pomocné ruky potřebují.

Jsou přece mezi nimi i takoví, kteří rozvrat manželství sami nezavinili, kteří rozvod nechtěli, kteří doplatili na svou nezkušenost a důvěřivost. Jsou i ti, kteří se provinili, ale už své provinění poznali a hluboce ho litují. Těm je třeba pomoci, aby našli důvěru, že Boží láska je větší, než lidská pošetilost a než dosah lidských paragrafů. Jsou případy, kdy i Církev prohlašuje manželství za neplatné, ale právní předpisy církevního zákoníku tu nevystihují zdaleka všechny situace, které dnešní život s sebou nese. Církev po 2. vatikánském koncilu tu říká: „I ti manželé, kteří nemohou být církevně oddáni, zůstávají dál křesťany mocí svátosti křtu a mají právo na naši plnou křesťanskou lásku. Soud o vnitřních pohnutkách jejich rozluky a uzavření nového sňatku je třeba ponechat Pánu, který jediný vidí do hlubin lidské duše. Je třeba je povzbuzovat a umožnit jim, aby se zúčastnili na životě církevního společenství, zúčastňovali se bohoslužeb a dobře vychovávali své děti.“

To je tedy úkol nás všech: Těm, kteří jsou před manželstvím, pomáhat, aby se co nejlépe na manželský život připravili. Těm, kteří žijí v manželství, pomáhat, aby si dokázali vytvořit pěkný domov. A těm, kteří v manželství ztroskotali, pomáhat se v troskách zorientovat a znovu postavit na nohy.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Předstupme společně před Pána s prosbou o pomoc v tom, nač naše vlastní síly nestačí. Prosme s důvěrou:

Za našeho biskupa, aby řídil svou diecézi a kněze statečně a pevně.

Za ty, kteří nám vládnou ve správě státu, aby se dali vést Duchem spravedlnosti a státnické rozvahy.

Za lidi, se kterými jsme dosud nežili v přátelství, abychom usilovně hledali cesty ke smíru.

Za lidi smutné, aby pochopili, že na radost nelze čekat, že ji musíme sami začít rozdávat.

Za lidi, kteří mají starosti, aby se s důvěrou svěřili do ochrany Boží.

Za nás všechny, abychom se nepokoušeli chytračit a strkat své povinnosti na druhé, ale udělali svoji práci dobře a spolehlivě.

Dej, aby stále noví mladí křesťané odpovídali na tvé volání ke kněžskému a řeholnímu životu.

Bože, dej nám pochopení, že my křesťané máme zodpovědnost za lidi kolem sebe. Ať jsme lidmi pokojnými v duchu evangelia Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

Dnešní první čtení nám ukazuje, jak se lidé před tisíciletími chránili proti nakažlivé nemoci. Z očišťovacích předpisů se později vyvinuly předpisy o kultovní čistotě vůbec. Malomocný nebyl postižen jen samotnou krutou nemocí, ale také vyřazením ze společenství běžného života i kultu, proto je v evangeliu právě na uzdravení malomocných demonstrován rozsah záchrany, kterou Pán Ježíš poskytuje. Odstraňuje nejen nemoc, ale i vyřazení, které nemoc a také hřích přinášejí člověku.

Nebo:

Následující nařízení nám přibližuje, v jakém kulturním prostředí Kristus Pán konal svou činnost. Vyloučení malomocného ze společenství a příkaz, že po

uzdravení bylo třeba přinést oběť za usmíření, ukazují, že malomocenství bylo považováno za následek hříchu.

1. ČTENÍ Lv 13,1-2.45-46 *Malomocný bude bydlet sám a zdržovat se mimo tábor.*

Čtení z třetí knihy Mojžíšovy.

Hospodin řekl Mojžíšovi a Árónovi:

„Jestliže se u někoho ukáže na holé kůži vřed, strup nebo světlá skvrna - což bývají příznaky zhoubného malomocenství - ať je přiveden k veleknězi Árónovi nebo k některému z jeho synů kněží.

Malomocný, na němž se objeví tato vyrážka, ať chodí v roztržených šatech, s rozpuštěnými vlasy a se zahalenými vousy a bude volat: Nečistý, nečistý! Je nečistý po všechen čas, pokud bude mít vyrážku. Je nečistý, bude bydlet sám, musí se zdržovat mimo tábor.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 32,1-2.5.11 Odp.: 7

Odp.: Tys mé útočiště, - zahrneš mě radostí ze záchrany.

Šťastný je ten, komu byla odpuštěna nepravost, - jehož hřích je přikryt. - Šťastný je člověk, kterému Hospodin nepřičítá vinu, - v jehož duši není klamu.

Odp.

Vyznal jsem se ti ze svého hříchu, - svou nepravost jsem nezatajil. - Řekl jsem: „Vyznávám se Hospodinu ze své ničemnosti“, - a tys odpustil, co jsem zavinil hříchem.

Odp.

Radujte se z Hospodina a těšte se, spravedliví, - jásejte všichni, kdo jste upřímného srdce.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Teď si poslechneme, jak svatý apoštol Pavel zaujatě obhazuje potřebu společenství s lidmi i s Kristem. „Napodobujte mne, jako já napodobuji Krista,“ říká ten, kterému jeho svrchovaná a vášnivá láska ke Kristu nebránila v tom, aby bral ohled na své bližní slabší ve víře. Starat se o to, aby nebyl bližním pohoršením, pro něho znamenalo realizovat přikázání lásky.

Nebo:

Pavlova řeč se stále točí kolem svobody, která je podřízena lásce. Křesťan má i v obyčejných záležitostech hledat prospěch druhých a pokud možno nepůsobit pohoršení. Jinými slovy: ať se vždycky hledá Boží oslavení, které je spjaté s prospěchem druhých. Tak se napodobuje příklad Pavlův i Kristův.

2. ČTENÍ 1 Kor 10,31-11,1 *Napodobujte mne, jako já napodobuji Krista.*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři a sestry!

Ať jíte, ať pijete nebo cokoli jiného děláte, všechno dělejte k Boží oslavě. Nebuďte pohoršením ani židům, ani pohanům, ani Boží církevní obci. Já se také snažím o to, abych ve všem pamatoval na druhé, a nehledím na to, co je prospěšné mně, ale na to, co prospívá všem, aby tak mohli dojít spásy.

Napodobujte mne, jako já napodobuji Krista.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Lk 7,16

Aleluja. Veliký prorok povstal mezi námi, - Bůh navštívil svůj lid. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Často čteme o zázracích dnešní vědy a techniky. Ježíšovy zázraky jsou činy soucitné pomoci bolavému člověku. Poslechněme si, jak se v Boží dobrotě projevuje Boží moc.

Nebo:

Evangelium vykresluje Krista Pána s lidskou tváří, s lidskými city: Pán Ježíš pohnut soucitem vztáhl svou ruku a uzdravil nemocného. Malomocenství od něho odešlo a byl očištěn. K tomu byla třeba víra malomocného a Ježíšův dotyk. Předstoupení před kněze a přinesení oběti mělo úředně dotvrdit, že k uzdravení došlo. Ježíš tímto činem opět demonstruje moc evangelia.

EVANGELIUM Mk 1,40-45 *Malomocenství od něho odešlo a byl očištěn.*

Slova svatého evangelia podle Marka.

K Ježíšovi přišel jeden malomocný a na kolenou ho prosil: „Chceš-li, můžeš mě očistit.“ Ježíš měl s ním soucit. Vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl mu: „Chci, buď čistý!“ A hned od něho malomocenství odešlo a byl očištěn:

Ježíš ho hned poslal pryč a přísně mu nařídil: „Ne abys někomu o tom říkal! Ale jdi, ukaž se knězi a přines oběť za své očištění, jak nařídil Mojžíš - jim na svědectví.“

On odešel, ale začal to horlivě rozhlášovat a tu událost rozšiřovat, takže Ježíš už nemohl veřejně vejít do města, ale zůstával venku na opuštěných místech. Přesto však chodili k němu lidé odevšad.

Slyšeli jsme slovo Boží.

JE NEMOC BOŽÍM TRESTEM ?

Měli jste už někdo žloutenku nebo jinou nakažlivou nemoc? To vás odvezli na infekční oddělení do nemocnice, kam za vámi nesměl nikdo na návštěvu. Kdo jste takovou nakažlivou nemoc prodělali, jistě jste dnes pozorně poslouchali první čtení z knihy Mojžíšovy, jak to dělali lidé při nakažlivých chorobách za starých časů. Nemocnice tenkrát nebyly, uzavřené izolační oddělení tehdy neměli, a tak ty nemocné zkrátka vyhnali z města nebo z vesnice ven do pustiny. Nesměli se s nikým stýkat, aby někoho nenakazili. Ale to nebylo ještě to nejhorší, co se tenkrát s nemocnými dělalo. Horší bylo, že nemoc považovali za Boží trest: Ten člověk musel vyvádět nějaké špatnosti, musel moc hřešit, a Bůh ho potrestal nemocí. Nemocný, to byl v jejich očích zločinec, darebák, Bohem poznamenaný. A tak ho vyloučili ze společnosti slušných a zdravých lidí. Bylo to kruté, a my si myslíme: dobře, že žijeme až teď, teď je to přece jen už lepší. Ale nepleťme se: tak moc se myšlení lidí zase nezměnilo od doby, kdy Izraelité si sepsali tyto předpisy o nakažlivém malomocenství.

Když vidíme, že u někoho náhle vypukla zlá choroba, napadá nás i dnes: „To má z toho, že špatně žil. To ho Pán Bůh potrestal.“ A když onemocníme sami? Každý kněz by vám mohl vyprávět, kolik nemocných mu klade rozhořčenou otázku: „Co já jsem tak zlého udělal, že jsem takhle postižen? Copak jsem horší, než jiní lidé? Proč jsem takhle trestán? Proč zrovna já tu ležím, proč ne ti druzí?“ Jen si vzpomeňte, zda vás takové starozákonní otázky nenapadaly, když jste byli nemocní. Ale i ve Starém zákoně najdeme už lepší pochopení smyslu nemoci. Zvláště kniha o Jobovi prosazuje zcela jiný názor na nemocného. Když bohatý náčelník Job rázem zchudl, ztratil rodinu a onemocněl malomocenstvím, shodli se jeho přátelé na obvyklém názoru, že to vše je Boží trest za jeho hříchy, za špatný život. Ale Job to odmítá uznat: „Nejsem nijak zvlášť horší a hříšnější než ostatní zdraví lidé, možná jsem i o něco lepší, než mnozí z nich.“ A svatopisec dává za pravdu Jobovi: Tvé trápení není Boží trest. Bůh je ti právě v tvém trápení blízko. Tvé trápení tě učí důvěřovat Bohu a spoléhat na něj.

Evangelium dnešní neděle je jedním z nejpěknějších textů Nového zákona k otázce nemoci a trápení. Slyšíme tu, že žádný předpis, žádný zákaz nedokáže zabránit Pánu Ježíši, aby se k nemocnému soucitně přiblížil. Žádné nebezpečí nákazy nezabrání, aby se ho s láskyplným soucitem dotkl, jej pohladil. Ježíš se nemoci nebojí, Ježíš ji hojí a nemocného vrací do jeho domova, do jeho prostředí. Rozumíme tomu? Nemoc je zlá věc, nemoci by ani neměly být. Ježíš neposílá nemoc, ale pomáhá ke zdraví. Dnešní evangelium nám oznamuje zprávu vpravdě radostnou: Když onemocníš, máš příležitost zažít bezprostředně Boží blízkost a Boží lásku. Bůh tě chce uzdravit, jen k němu volej o pomoc s plnou důvěrou, jako ten malomocný. Každý nemocný má tedy plné právo doufat, že ho Bůh uzdraví, že bude zase šťastně žít mezi svými: buď v domově

pozemském a nebo v domově nebeském. Nemá smysl lámat si v nemoci hlavu otázkou, proč zrovna já tu ležím a druzí jsou zdraví.

Zde má smysl, aby nemocný se s plnou důvěrou upnul na Boha. Má smysl, aby zdraví jej nevyloučili ze svého společenství, ale navštěvovali jej, a věnovali se mu. Špatní spolužáci a kamarádi, kamarádky, jsou také nakažliví. Však to znáte dobře, jak je špatnost nakažlivá: Jen někoho uvidíš, že něco špatného dělá či říká, a už máš chuť udělat a říkat to také tak. Proto rodiče dětem radí, aby se nekamarádily se špatnými. Nejprve se musejí uzdravit ze své nakažlivé špatnosti, aby mohli mezi lidmi, aby mohli mít dobré přátele. Pomáhej jim tím, že se k ničemu špatnému nenecháš navést. I mezi námi je dost málo mocných, dost nakažených buď tělesným neduhem, nebo i neduhem duše: hříchem a špatným návykem. Proto jděme teď všichni společně vstříc Kristu, který ve Svátosti oltářní přichází mezi nás, a volejme k němu společně o uzdravení. Ale abychom mohli být opravdu uzdraveni, vzbud'me a vyznejme napřed svou víru.

VŠECHNO DĚLEJTE TAK, ABY TO SLOUŽILO K BOŽÍ OSLAVĚ

„Všechno dělejte tak, aby to sloužilo k Boží oslavě!“ Povzbuzen touto výzvou v epištole svatého Pavla začal kdysi mladý kněz horlit v kázání: „Správná bohoslužba není v tom, že by jeden kněz sloužil mši svatou a ostatní jen pasivně přihlíželi. Správná bohoslužba je společné dílo všech. Každý, kdo je v kostele, má činně pomáhat. Každý má posloužit tím, co umí, ke společnému dílu!“ Tohle o tom sloužení a pomáhání tamější zámožní a sebevědomí farníci nechtěli slyšet. Hned po mši svaté na něj čekali a spustili: „Velebný pane, vy jste k nám přišel z žebroty, kde lidé nic nemají. Ale my jsme tu, chvála Bohu, zámožní dost, abychom si mohli zaplatit kostelníka, ministranty i varhaníka, a my abychom mohli mít v kostele na chvíli pokoj. Když na tu bohoslužbu sám nestačíte, připlat'te kostelníkovi a udělejte na to sbírku. My vám přidáme, ale nás nechte na pokoji.“

A tak kněz musel příští neděli začít znovu vysvětlovat: „Když chceš něco oslavit, neslavíš sám. Oslavovat něco sám, co by to bylo za oslavu, to ani nejde. Pozveš si přátele, kamarády, slavíte společně. Ten donese lahvičku, ten harmoniku, ten umí dobře zpívat, ten umí vykládat legrační historky, každý přispěje něčím a už slavíte. A o něco podobného nám jde tady v kostele. Když tu máme oslavovat Pána Boha, a svatý Pavel říká, že právě to tu máme dělat, pak musíme také slavit společně. Každý má na tu slavnost přispět tím, co je, tím, co umí.“ V této farnosti už to tak dávno děláte: někdo ministruje, jiní zpívají žalmy, další uklidí a vyzdobí kostel, muži leccos opraví, když je to potřeba, jiní dělají lektory a předčítají Boží slovo. Je to krása, když se přijde do kostela, kde chutě všichni zpívají. To pohne i studeným a probudí mrzouta.

Také ať se nikdo neostýchá jít ke stolu Páně. Představte si, jak by to bylo, kdyby některý z apoštolů při poslední večeři nechtěl od Pána Ježíše vzít svatý pokrm, když říkal: „Vezměte a jezte!“ Ale to se nestalo: Přijímali všichni.

Představte si, jaké by to bylo, kdyby řekla polovička lidí, které Pán Ježíš chtěl nasytit na poušti: „My jíst nebudeme. My nechceme!“ Ale to se tenkrát nestalo: Pán Ježíš je všechny pozval k jídlu, a oni k tomuto jídlu šli všichni. Evangelista to zvláště zdůrazňuje a říká: „Všichni se najedli.“ Na nás tu také Pán Ježíš volá: „Pojďte ke mně všichni a já vás občerstvím. Já se s vámi podělím o vaše starosti. Já ponesu vaše břemena.“ Že si netroufáš, že se ostýcháš? Když nejsi jistý, porad' se s knězem, od toho tu je. Máš-li neklidné svědomí, zajdi do zpovědnice a dej si svědomí do pořádku. Kdybychom tu nevytvořili živé společenství, kdyby tu z nás nevzniklo společenství lásky a vzájemné služby, nebyli bychom viditelnou Církví Kristovou. Ať je tedy naše nedělní bohoslužba radostnou slavností, ve které každý podle svých sil přispívá k Boží oslavě, při níž každý u stolu Páně společně hoduje a přijímá pokrm síly pro tělo i duši.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Pán Ježíš přichází i k nám, křesťanům naší doby, jako náš zachránce. Chce nás uzdravit z našeho malomocenství, proto ho společně prosme:

Vysvobod' nás z našeho duševního malomocenství a z otročení zlovykům.

Dej, ať celý svět pochopí, v čem je rozdíl mezi pohanstvím a křesťanstvím.

Ať zde v chrámě oslavujeme radostným zpěvem Boží velikost a dobrotu.

Ať si v každodenní práci navzájem pomáháme a máme se rádi.

Ať se naše mládež dobře naučí rozeznávat, co je dobré a co je zlé.

Povolej mladé, aby tě následovali, v moci Ducha svatého hlásali evangelium a sloužili lidem na cestě spásy.

Pane Ježíši, kde je tvůj Duch, tam je radost a láska. Zůstaň, Pane, stále s námi, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Dnešní starozákonní čtení je krásná báseň v próze. Básnickými obrazy a příměry se tu oslavují hledači pravého lidství: Kdo dopadne jako ubožák a kdo je šťastný člověk.

Nebo:

Následující mudroslovný text je zařazen do pasáže v prorockém stylu. Stejná myšlenka o požehnání je opakována zcela ve stylu mudroslovné poezie dvakrát, nejprve negativně, pak pozitivně. Toto opakování slouží ke zdůraznění. Prokletí je pro toho, kdo se cítí samostatný a soběstačný, kdo nachází jistotu v

lidských prostředcích. Požehnání oproti tomu, je pro toho, kdo spoléhá na Hospodina.

1. ČTENÍ Jer 17,5-8 *Prokletý člověk, který spoléhá na člověka; požehnaný člověk, který doufá v Hospodina.*

Čtení z knihy proroka Jeremiáše.

Toto praví Hospodin:

„Prokletý člověk, který spoléhá na člověka,
kdo za svou oporu pokládá smrtelníka,
svým srdcem odstupuje od Hospodina!

Je jako jalovec na pustině:

nevidí, že by přišel déšť,
svůj domov má v suchopárné poušti,
v solném kraji, kde nelze bydlet.

Požehnaný člověk, který doufá v Hospodina,
jehož oporou je Hospodin!

Je jako strom, který je zasazen u vod,
který své kořeny vyhání k potoku;
když přijde vedro, nestrachuje se,
jeho listí zůstává zelené,
ani v suchém roku nemá starosti,
nepřestává nést ovoce.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 1,1-2.3.4+6 Odp.: Žl 40,5a

Odp.: Blaze tomu, kdo svou naději vložil v Hospodina.

Blaze tomu, kdo nechodí, jak mu radí bezbožní, - nepostává na cestě, kudy chodí hříšní, - a nezasedá ve shromáždění rouhačů, - ale má zalíbení v Hospodinově zákoně - a o jeho zákoně přemítá dnem i nocí.

Odp.

Podobá se tak stromu - zasazenému u vodních proudů, - ve svůj čas přináší ovoce, - listí mu nevadne - a daří se mu vše, co koná.

Odp.

Jinak je tomu s bezbožnými, zcela jinak: - jsou jako pleva rozvátá větrem. - Vždyť Hospodin dbá o cestu spravedlivých, - ale cesta bezbožných skončí záhubou.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Je zmrtvýchvstání Kristovo skutečnost nebo jen nějaký obrazný výrok? Tak se ptali Korint'ané, tak se ptají lidé dodnes. Poslouchejme, co na to odpovídá svatý apoštol Pavel.

Nebo:

Jaký je vztah mezi vzkříšením Kristovým a naším? Svatý apoštol Pavel odpovídá, že je tam vztah příčiny a účinku. Apoštol národů vychází z předpokladu, že kdyby naše vzkříšení nebylo možné, pak zrovna tak by nebylo možné ani vzkříšení Ježíšovo, vždyť on byl člověk jako my! Následky by pak byly tragické: víra by byla marná, to znamená bez základu a beze smyslu. Nebyla by žádná jistota odpuštění hříchů a spásy, protože jistota pochází jen z víry v Kristovo vzkříšení.

2. ČTENÍ 1Kor 15,12.16-20 *Nevstal-li Kristus, vaše víra nemá cenu.*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři a sestry!

Káže se o Kristu, že vstal z mrtvých. Ale jak potom mohou říkat někteří z vás, že vzkříšení mrtvých není?

Jestliže tedy mrtví nevstávají, ani Kristus nevstal. A nevstal-li Kristus, vaše víra nemá cenu, protože pak jste ještě ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti křesťané, kteří už zesnuli. Máme-li naději v Krista jen v tomto životě, pak jsme nejubožejší ze všech lidí.

Ale Kristus z mrtvých vstal, a to jako první z těch, kteří zesnuli.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Lk 6,23ab

Aleluja. Radujte se a jásejte, praví Pán; -
máte totiž v nebi velkou odměnu. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

V evangeliu Pán Ježíš vysvětluje zákon svého království čtverou pochvalou a čtverým běda. Je to týž zákon, který jinde vyjádřil jednou větou.

Nebo:

V Lukášově teologii je bohatství velmi vážnou překážkou k přijetí Božího království. A v tomto světle je třeba chápat následující blahoslavenství. Je jisté, že adresáti chudí, hladoví, plačící a pronásledovaní nejsou označeni za šťastné kvůli nepříznivému údělu jako takovému, ani kvůli automatickému zvratu osudu: od chudoby k bohatství, od pláče k radosti atd. Důvod blahoslavenství je jiný: tito chudí jsou disponovaní přijmout Boží království, protože jsou pro to volní, mají ve svém životě pro to potřebný prostor. Přesto je třeba udělat ještě

další krok: vědomě přijmout Krista a jeho království. Jen tak mohou zakusit úžasnou proměnu od pláče k jáso tu.

EVANGELIUM Lk 6,17.20-26 *Blahoslavení, vy chudí! Běda vám, boháči!*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když si Ježíš vyvolil dvanáct apoštolů, sestoupil s hory a zastavil se na rovině. A s ním velký zástup jeho učedníků a velké množství lidu z celého Judska, z Jeruzaléma i z tyrského a sidónského pobřeží.

Ježíš se zahleděl na své učedníky a řekl:

„Blahoslavení, vy chudí, neboť vaše je Boží království.

Blahoslavení, kdo nyní hladovíte, neboť budete nasyceni.

Blahoslavení, kdo nyní pláčete, neboť se budete smát.

Blahoslavení jste, když vás budou lidé nenávidět, když vás vyloučí ze svého středu, potupí a vaše jméno vyškrtnou jako proklaté kvůli Synu člověka. Radujte se v ten den a jásejte, máte totiž v nebi velkou odměnu; vždyť stejně se chovali jejich předkové k prorokům!

Ale běda vám, boháči, neboť už máte své potěšení.

Běda vám, kdo jste nyní nasycení, neboť budete hladovět.

Běda vám, kdo se nyní smějete, neboť budete naříkat a plakat.

Běda, když vás budou všichni lidé chválit, vždyť stejně se chovali jejich předkové k falešným prorokům!“

Slyšeli jsme slovo Boží.

BLAHOSLAVENÍ CHUDÍ

Je to podivná gratulace, kterou Pán Ježíš v dnešním evangeliu blahopřeje chudým, hladovým, bezmocným a všelijak postiženým. Tohle přece nepředstavuje náš životní ideál! My přece chceme být finančně zajištěni, než stále zápasit o každou korunu. Na jídlo vynakládáme měsíčně hromadu peněz, protože nám dělá lépe pocit sytosti než hladu. Nedychtíme po zármutku a trápení, ale po pohodě a spokojenosti. Nechceme být nemocní, ale zdraví. Jak to tedy Pán Ježíš myslel? Pán Ježíš tu nevyzvedá bídu a trápení za ideální stav člověka. Nikdy neřekl, že chudí jsou lepší než bohatí. Neslibuje, že v chudých domácnostech bude víc štěstí, než v zámožných. Pán Ježíš věděl dobře, do jakých násilných činů může člověka dohnat bída a beznaděj. Pán Ježíš se sám postil jen jednou, na počátku veřejného působení, když si na poušti dělal něco jakoby exercicie, duchovní cvičení. Jinak jedl a pil normálně jako normální lidé. Také peníze neodmítal, zřídil přece společný měšec a z něj se kupovalo, co bylo potřeba.

Nebo tu Pán Ježíš hlásá falešnou naději náboženského opia: jen trp, člověče, po smrti ti bude všechno vynahrazené? Ani tak to Pán Ježíš nemyslel. Pán Ježíš hlásá Boží království, které začíná už teď, zde, a ne až kdesi na onom světě. Ježíš tu vyhlašuje „Blaze vám“ i těm, kterým svět nedává žádnou naději, i těm, které svět mocných nebere ani na vědomí. I oni jsou Bohu milí, jsou blahoslavené Boží děti. Dobře si tu uvědomme: Ježíš tu neoslavuje poměry, ale lidi. Lidi, kteří mu dají svou důvěru, kteří za ním přicházejí, kteří ho přijímají jako od Boha poslaného záchrance. A jaká je tu šance pro ty, kteří nehladovějí, kteří mají svůj plat jistý, jaká je tu šance pro nás všechny, co tu jsme? Nám se tu říká: Nebud' lakomý, podílej se s těmi, kteří jsou na tom hůř než ty! Podej jim pomocnou ruku! To je tedy způsob uplatnění blahoslavenství i v našem světě. Tato blahoslavenství probouzejí naději.

Víra sama člověku nepostačí, aby se držel zpříma, aby šel chutě vpřed. Je třeba ještě naděje, že nakonec zvítězí dobro nad zlem, jako Ježíš zvítězil nad smrtí. Víra sama bez naděje je mrtvé přesvědčení. Naděje bez víry v Boha by byla jen prázdná utopie, prázdný optimismus. Teprve víra v Boha spolu s nadějí Kristových blahoslavenství se nikdy nesmíří s resignací, že se nic nedá dělat, že tento svět nelze změnit k lepšímu. Víra a naděje nám dávají vyšší cíl, abychom stále odhodlaně bojovali s hladem, s bídou v každé podobě. Blahoslavení hladovějící, protože jsou tu Kristovi vyznavači, kteří jim jdou na pomoc. Naděje blahoslavenství nám dává sílu nesmířit se na světě s tím, co je špatné. Vždyť jsme poslové toho, který prohlásil: „Aj, všechno činím nové!“ Vždyť jsme poslové přicházejícího Božího království, v němž hladoví mají být nasyceni a chudí zbohatnout na děti královské. A my máme dnes stejný úkol, jako první Ježíšovi posluchači: Máme zvážít svou vlastní životní situaci ve světle blahoslavenství, ujasnit si, k jak ušlechtilé životní cestě nás náš Pán dnes zve. Vyznáním víry se na tuto cestu společně vydejme.

O CO JDE PÁNU JEŽÍŠI ?

Běda vám, kdo jste bohatí, běda vám, kdo jste sytí, běda vám, kdo se spokojeně smějete! Kdybychom neposlouchali tak pasivně, tak napůl ucha, museli bychom při dnešním čtení vyskočit. Museli byste na mne volat: Pozor, špatně čteš, nebo tam máš chybu tisku! Vždyť je to přece naopak! Blahoslavený a šťastný je přece ten člověk, který si mohl našetřit pár korun pro čas nemoci nebo na stáří a ne ten, kdo žije z ruky do úst. Šťastný je přece člověk, který se může najíst dosyta a blední jsou chudáci, co umírají hlady nebo podvýživou. Blahoslavený je člověk, který si může žít klidně a v dobré pohodě, ale ubožák je ten, kdo má trápení! Šťastný je ten, kdo má kolem sebe hodné lidi a dobré přátele, a ne ten, koho štvou a pronásledují darebáci! Tohle je přece normální myšlení, tak je to přirozené, a leda blázen by smýšlel opačně.

Proč je v dnešní řeči Pána Ježíše náš normální svět jaksi obrácen naruby? Proč volá Pán Ježíš běda na ty, co si dobře žijí? Copak Bůh nechce, abychom si

žili dobře? Jistě nikdo z nás nepodezírá Pána Ježíše z takové zvrácenosti, že by nepřál člověku, aby si šťastně prožil život, který dostal od Boha; že by považoval za nejlepší prosedět život v kriminále, nebo v nouzi, hladem v bídě a v nezdarech. My dobře víme, že nic nemít, být chudí, není samo o sobě žádná ctnost: Ti, co nic nemají, mohou být plní závisti, touhy po majetku druhých i za cenu zločinu. Dobře víme, že ne smutnou, ale radostnou zvěstí, evangeliem, nazval Pán Ježíš poselství, které přišel hlásat lidstvu. Pán Ježíš tedy neodsuzuje radost z darů přírody a z darů života.

Co tedy Pán Ježíš v blahoslavenstvích odsuzuje, a co chválí? Abychom mu porozuměli, připomeňme si nejprve, co Pán Ježíš přišel hlásat: Ježíš chce hlásat Boží království a ukázat jeho hodnotu. Kdo najde Boží království, říká Pán Ježíš, i kdyby byl chudý, hladový, utýraný, ten je přesto blahoslavený a šťastný. Slyšel jsi to dobře? Ne proto, že je chudý, ale přesto, že je chudý, je blahoslavený a šťastný, jestliže hledal a našel Boží království. A naopak. Kdo jistotu Božího království nehledá, protože se cítí zajištěn majetkem, běda mu. Kdo nehladoví po Božím království, protože je sytý a líný různými požitky, běda mu!

My všichni jsme stále v pokušení této falešné jistoty, sytosti a sebeuspokojení. Nám všem platí varování biblickému boháči, který se cítil být zajištěn tím, co sklídl do stodol: „Blázne, ještě v této noci zemřeš!“ Nám všem platí dramatické Jeremiášovo varování z 1. čtení: „Prokletý člověk, který spoléhá na člověka, kdo za svou oporu pokládá smrtelníka, kdo svým srdcem odstupuje od Hospodina.“ Devatenácté století hledalo zajištění lidstva v práci a ve strojích. Jeho evangelium znělo: „V práci a vědění je naše spasení.“ Museli jsme udělat bolavou zkušenost, že práce a technika sama nestačí, aby lidé byli lidmi. Dvacáté století rádo přísahalo na vědeckotechnickou revoluci, na plány a na výkony. Všichni jsme stále v pokušení, že se budeme štvát jen za výdělkem, výrobou a čísly. To vše je také potřeba, člověk musí pracovat, vyrábět a vydělávat. Ale to vše samo ještě nestačí, aby člověk žil jako člověk, aby svět byl lidský svět.

Hledat Boha a jeho království spravedlnosti, lásky a pokoje, to je naše první a největší životní úloha, to činí život lidským životem. Teď už tedy víme, že Pánu Ježíši nejde o pohrdání světem a dary života. Pán Ježíš nebyl asketický poustevník, spíše opak mu vytýkali jeho nepřátelé. Našemu Pánu jde o víc, než o nějaké samoučelné sebe týrání. Jde mu o správnou rovnováhu hodnot, jde mu o používání všeho ke správnému cíli. A tím správným cílem je Boží království, to, které si budujeme už teď, zde. A jak je budujeme? Tak, že všeho užíváme, aby to sloužilo k dobrému, k růstu lásky ve světě kolem nás.

A naopak. Ničeho si nesmíme cenit, co by Boží lásku mezi lidmi umenšovalo, co by množilo zlo. Na to vše platí Ježíšovo volání: „Běda vám, boháči, běda vám, vy sytí, běda vám, co se vysmíváte jiným!“ A dobře tak. Běda, kdybychom hledali životní jistoty, hodnoty, kde nejsou. Poprosme Pána Ježíše, abychom zůstali po celý život blahoslavenými hledači Božího království

a celý svůj život tomu hledání uměli podřídít. Vždyť Bůh a jeho království je blízko každému, kdo je hledá.

KDO MŮŽE BÝT UČEDNÍKEM

Silní a bohatí se mají! Možná se vám to už někdy stalo, stává se to dětem malým i docela velkým: Měli jste pěkný plácek na hraní. A když jste byli v nejlepší hře, přišli nějakí velcí a silní a řekli: hleďte odtud vypadnout, teď tu budeme my! A nepomohlo vám bránit se, že jste v právu, že jste tu byli dřív. Byli silnější a vyhnali vás a ještě se vám posmívali. Vás pak mrzelo, že ještě nejste dost velcí a silní: už aby to bylo! A jindy jste třeba potkali kamaráda a on měl docela nové kolo, nebo seděl v docela novém autu. Jen se na vás pohrdavě smál. A když jste chtěli mít také nové auto, řekli vám, že na to máte ještě málo peněz. To jste se pak nemohli dočkat, kdy už budete vydělávat tolik, abyste si mohli koupit, co chcete. Ti silní, kteří si mohou dělat, co se jim zachce, se mají! Ti bohatí, kteří mohou mít co se jim líbí, se mají!

Ale nemluvil dnes Pán Ježíš docela jinak? Neříkal právě v evangeliu, že blahoslavení jsou ti slabší a chudší? Jak to tak může říkat, nespletl se? Nespletl se. Vystihl, jak je to doopravdy, i když se to zdá být naopak. A jen ten člověk, který to pochopí, bude blahoslavený a dokáže žít šťastně. Vezměte si třeba to vaše hřiště. Přejde doba, která by nepřišla, že jednou zase vy budete ti silnější na hřišti. Jestliže své síly nepoužijete k tomu, že zrušíte ten ošklivý způsob vyhánět slabší, jestliže nerozhodnete, že si slabší mohou hrát spolu s ostatními, pak se stejně dlouho z vítězství na vašem plácku nebudete radovat. Oni jsou vždycky zase ještě silnější a budou vyhánět slabší. A i kdybyste se stali těmi nejsilnějšími, zase se budete bát. Třeba nějakého maličkého bacila nebo teroristy, pořád se budete bát.

A s těmi penězi? Znáte to, kteří už sami vydělávají. Čím člověk víc bere, tím víc potřebuje. Čím má víc peněz, tím víc se mu jich nedostává. Čím víc se kdo dopouští násilí na slabších, tím víc se těch slabších bojí. Tohle vše Pán Ježíš dobře znal, jak to je, a proto říká: Kdo je bohatý silou a ubližuje slabším, ten je ubožák a běda mu. Kdo je bohatý penězi a neužívá jich správně, k dobru všech, je chudák a běda mu. Takovým nezávidíte a nebuďte jako oni. Copak my, řeknete si, nás Pán Ježíš ani varovat nemusí, my nejsme ani mocní, ani bohatí. To platí na kapitalisty, to platí na mocné násilníky a vykořisťovatele. Ano, platí, ale nejen na ty. Na každého z nás platí to varování. I my máme každý kolem sebe někoho, kdo je ještě slabší, než my, mladšího sourozence, slabšího kamaráda v zaměstnání, někoho, kdo nemá, co máš ty. Chovejme se k němu, jak my chceme, aby se silnější chovali k nám: „Co nechceš, aby jiní činili tobě, nečiň ty jim.“ To je pravidlo Božího království. S tímto slibem a rozhodnutím se dnes přihlasme k Pánu Ježíši.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Poprosme Boha, abychom zákony Božího království chápali a zachovávali. Náš Pane, my tě pokorně prosíme o pomoc:

Abychom neuvěřili, že blahoslavení jsou lidé bohatí, ale považovali za svůj poklad to, co rozdáme.

Abychom nebyli hluční a povrchní, ale patřili spíše mezi lidi tiché.

Abychom nežíznilí po moci a uznání, ale chtěli spíš druhým sloužit a pomáhat.

Abychom nerozeštvávali lidi proti sobě navzájem, ale vedli je spíše k pokoji.

Abychom nepatřili mezi ty, o kterých se říká: kam vítr, tam plášť, ale drželi se pevně spravedlivé cesty.

Prosíme Pána za nová kněžská a řeholní povolání: Dej, aby i z našich rodin vycházeli noví kněží a jejich pomocníci.

Bože, ty jsi světlo našeho života. Tvůj Syn nám ukazuje cestu, tvůj Duch nás vede. Děkujeme ti za to a velebíme tě na věky věků. - Amen.

Nebo:

Ježíš nazývá chudé, hladovějící a plačící blahoslavenými, neboť Bůh je na jejich straně. Tomuto Bohu svěřme teď své prosby a volejme:

Za všechny křesťany, ať je pevná naše víra v Kristovo vzkříšení.

Za mír, bezpečí a spravedlnost pro všechny oblasti světa a za pokoření těch, kdo šíří nenávisť.

Za politiky a všechny, kteří se snaží pomáhat chudým lidem.

Za lidi, kteří jsou pro svou chudobu, národnost nebo náboženské přesvědčení vyloučeni ze společnosti, a prosme také o změnu smýšlení všech, kteří jimi pohrdají.

Za lidi, kteří se ve svém životě nemají z čeho radovat; prosme za každou stísněnou a nešťastnou lidskou duši.

Za lidi, kterým se vede dobře, především za ty, kteří jsou za svůj blahobyť vděční a umí se s ostatními dělit.

Za ty, kdo v uplynulých dnech ztratili své blízké, a prosme za všechny zemřelé, aby měli podíl na Kristově vzkříšení.

Za sebe navzájem: když jsme shromážděni okolo stolu Páně, ať žijeme v opravdové lásce a svornosti.

Pane, náš Bože, doufáme v tebe, protože v tobě máme pravou oporu. Vyslyš prosby, které jsme právě přednesli, i ty, které zůstaly nevysloveny. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Bože, chceme konat tvou vůli; dej, ať nás účast na Kristově oběti očistí a obnoví a otevře nám život věčný. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE 6. PRO NEDĚLE V MEZIDOBÍ

První dary Ducha jako závdavek vzkříšení k věčnému životu

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdáváme díky Bohu, našemu Otcí.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky. Neboť v tobě žijeme, pohybujeme se a jsme, a láska, kterou nás každodenně naplňuješ, je v nás počátkem života věčného; vždyť ty nám dáváš téhož životodárného Ducha, skrze něhož jsi Ježíše vzkřísil z mrtvých; v něm máme naději, že i my z mrtvých vstaneme. A proto nyní, vždycky a navěky chceme zpívat píseň o tvé slávě, a se všemi nebeskými zástupy voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ ŽI 78,29

Jedli a důkladně se nasýtli, Hospodin jim splnil, po čem toužili.

Nebo: Jan 3,16

Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, tys nám připravil pokrm, který je příslibem nebeské radosti a pravým zdrojem života; dej, ať po něm nikdy nepřestáváme toužit. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ B

Nalézat Boha ve všech věcech. Někdy to bývá velmi snadné: není problémem uvidět Boží lásku v úsměvu druhého člověka, v rozkvetlé zahradě, ve zdařilém díle nebo úspěchu. To, co podle našich soudů je pozitivní a

příjemné, zdá se nám být od Boha a my ho v tom spatřujeme. Nalézat však Boha ve všech věcech, tedy i v těch, které za dobré nepovažujeme: v nemoci, ve zkoušce, v kříži nebo ve vnitřní prázdnotě. I ty jsou jeho darem a povoláním, což však zpravidla nechápeme. Tomu, který nás miluje, není jedno, že trpíme, naopak, dnešní evangelium nám říká, že Ježíš s námi má soucit. Doslova, že trpí spolu s námi. Nebojí se ani naší bolesti, a dokonce ani smrti, neutíká před ní, je živě přítomen a provází všechno, co prožíváme od začátku až do konce. On nemá problém nalézat nás ve všem, co jsme. Věřme, že i my to dokážeme vzhledem k němu: nalézat ho ve všech věcech.

K ZAMYŠLENÍ C

Tam kde člověku už vůbec nic nechybí, kde je příliš spokojen sám se sebou, kde nemá neustálou potřebu jít dál, ale především kde nepostrádá Boží blízkost a jeho pomoc, je duchovní smrt. Naopak tam, kde člověk neustále cítí potřebu opřít se o Nejvyššího, kde bolestně zakouší svou vlastní nedostatečnost a touží po naplnění, je neustálá plodnost a Boží obdarování.